

SZÜCS GYÖRGY

*Magyar világ magyar ecsettel**Feleky-Fetter Frigyes (1899–1977)*

A művész pályakezdését számos nemzedékére jellemző élmény határozta meg. Kolozsváron született, az első világháborúban súlyosan megsebesült, majd a világháború után Szegedre költöző egyetem nyomában családjával a Tisza parti városban talált otthonra. A művészt a környékbeli falvak világa, tipikus alakjai, a vidéki élet ritmusa egy életre elkötelezték a falusi témák mellett, ebben a döntésben mentora, Koszta József is szerepet játszhatott. 1927-ben fiatal művészként már részt vett Szentesen, a Tiszavidéki kiállításon, ahol olyan mesterekkel állíthatott ki, mint Koszta József, Nyilasy Sándor és Révész Imre. Számára azonban nem voltak elégségesek az elődeitől készen kapott ábrázolási sémák: a korszerűbb művészeti szemlélet alapjait Párizsban, a Julian és a Colarossi akadémiákon sajátította el az 1920-as években. Hazatérve rendszeres kiállítója lett az Alföldi Művészek Egyesületének, de a budapesti Nemzeti Szalon közönsége is lassan hozzászokott a nevéhez. Korai munkáin még érződik első mestere, Ács Ferenc vagy a szintén Nagybányán tanult Nyilasy Sándor könnyed, impresszionisztikus szemlélete, de már ekkor kiütöközött a stilizálásra, formai egyszerűsítésre törekvő hajlama, amelyet talán a párizsi élmények erősítettek fel benne. A kritikusok általában kedvezően nyilatkoztak róla, későbbi, budapesti bemutatkozásait többek között Elek Artúr, Kárpáti Aurél és Gerő Ödön biztató szavai kísérték. Műveinek címei – *Szajnapart a Notre Dame-mal, Szegedi strand, Tabán Hadnagy utca* – jelzik azokat a helyszíneket, amelyek az életpályának a legfontosabb alkotói közegét adják. Talán Párizsban szokott hozzá ahhoz, hogy a város a magasból tekinthető át a legjobban (*Háztetők a Quartier Latinben*), ezért a szélesen elnyújtózkodó Alföld motívumait is gyakran szűk kivágatban, felülnézetes kompozíciókon dolgozta fel. A művész hol lendületes vonalhálókkal, rajzosabban, hol harsány síkokra és erőteljes kontúrookra bontott, dekoratív felfogásban alkotott, máskor sötét drámai hatásokkal és színes, vidám jelenetekkel egyaránt kísérletezett. Utolsó korszakának álomszerű, szürreális hatású képein az emberi alakok mozgása, a kompozíciók belül a csoportfűzés lehetséges megoldásai izgatták. A közgyűjtemények is felfigyeltek munkáira: a Fővárosi Képtár 1936 után négy falusi témájú művet vásárolt tőle (jelenleg a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében). Feleky-Fetter Frigyes műveivel szintézisbe hozta a nagybányai, az alföldi és a francia festészeti hagyományokat, életével pedig összekötötte Kolozsvárt, Szegedet, Párizst és Budapestet.

Szücs György (1960) művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese.